

Çalıştay 4: Tek-Denekli Araştırmalar

(Prof. Dr. Elif Tekin İftar)

Lisans öğrencilerinin katılımına kapalıdır.

Çalıştay Günü ve Saati: 16 Kasım 2023 Perşembe, 14.00-15.45

Kontenjan: 30 Kişi

Çalıştay Süresi: 90 dk.

Hedef Kitle: Çocuk Gelişimi ve ilişkili alanlarda öğrenim gören lisansüstü öğrenciler, araştırmacılar

Not: Bilimsel araştırmalar konusunda bilgi sahibi olma önkoşul özellik olarak aranmaktadır.

Çalıştay İçeriği: Tek-denekli araştırmalar tıp, rehabilitasyon, psikoloji ve özel eğitim gibi birçok alanda kullanılan ve bağımlı değişken ve bağımsız değişken arasında işlevsel ilişkiyi ortaya koyan nicel araştırma grubunda yer alan yarı-deneysel araştırmalar arasında yer almaktadır (Tekin-İftar, 2018). Tek-denekli deneysel araştırmalar; standart koşullar altında yinelenen ölçümler yapılarak her bir katılımcının kendi kendisinin kontrolünü oluşturmasıyla davranış değiştirme ya da öğretim uygulamalarının etkililiğini ortaya koyan araştırmalardır. Tek-denekli deneysel araştırmalar, özellikle bireysel farklılıkların önemli olduğu katılımcı gruplarında etkili uygulamaların hangi koşullar altında, hangi davranışlar üzerinde ve ne tür katılımcı özelliklerinde etkili olduğunu ortaya koyar. Bilimsel-dayanaklı uygulamaların belirlenmesinde tek-denekli deneysel araştırmaların önemli rolü vardır. Bu araştırmalarda işlevsel ilişki tahmin, doğrulama ve yineleme olarak üç durumda gösterilerek sağlanmaktadır. Tek-denekli deneysel araştırmalarda işlevsel ilişkinin belirlenmesinde elde edilen davranışsal veriler grafikleştirilir ve bu veriler görsel ve nicel analizler yoluyla analiz edilir. Günümüzde, 14 tek-denekli deneysel araştırma modeli vardır. Bu çalıştayda bu modeller arasından üç etkililik modelinin ve iki karşılaştırma modelinin tanıtımı hedeflenmiştir. Dolayısıyla çalıştayda konular aşağıda sıralanan üç başlıkta ele alınacaktır.

1. Tek-denekli deneysel araştırmalar: Tarihçe, tanım ve özellikler
2. Tek-denekli araştırmalarda deneysel geçerlik: Deneysel kontrol, görsel analiz, geçerlik ve güvenilirlik
3. Tek-denekli deneysel araştırma modelleri:
 - a. Etkililik Modelleri
 - i. ABAB Modeli
 - ii. Çoklu başlama düzeyi modelleri
 - iii. Çoklu yoklama modelleri
 - b. Karşılaştırma Modelleri
 - i. ABCBC Modeli
 - ii. Uyarlamalı Dönüşümlü Uygulamalar Modeli

Çalıştay Eğitimcilerinin Özgeçmişleri:

Prof. Dr. Elif Tekin İftar

1970 yılında doğdu. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü'nden 1991 yılında lisans, 1994 yılında ise yüksek lisans derecesini aldı. 1999 yılında Anadolu Üniversitesi'nden özel eğitim alanında doktora derecesini aldı. Türkiye Bilimler Akademisi Yurtdışı-Yurtdışı Bütünleştirilmiş Doktora Bursu ile Amerika Birleşik Devletleri'nde Kentucky Üniversitesi'nde doktora eğitimi için çalışmalarda bulundu. Tekin-İftar 2003 yılında **Türkiye Bilimler Akademisi Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanlarını Özendirme Programı kapsamında Seçkin Genç Bilim İnsanı Ödülü** ve Bursu'nu kazandı. 1991-1994 yılları arasında Milli Eğitim

Bakanlığı'na bağlı okullarda rehber öğretmen olarak görev yaptı. 1994 yılında Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü'nde araştırma görevlisi olarak göreve başladı. 2003 yılında özel eğitim alanında doçent unvanını, 2009 yılında ise profesör unvanını aldı. Tekin-İftar, 2007-2014 yılları arasında Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü'nde müdür olarak görev yaptı. 2015-2016 yılları arasında TÜBİTAK Doktora Sonrası Araştırma Bursu ile Kuzey Karolayna Üniversitesi-Charlotte'da misafir öğretim üyesi olarak araştırma etkinliklerinde bulundu. 2011 Yılında Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Uygulamalı Davranış Analizi Anabilim Dalını kurdu ve 2014 yılında Uluslararası Davranış Analizi Birliği'ne bağlı olarak Türkiye Davranış Analizi Birliğini kurdu. 2020 yılında ise Türkiye Uygulamalı Davranış Analizi Derneği'ni kurdu. Halen her üç oluşumun da başkanlık görevini sürdürmektedir. Exceptional Children, Journal of Autism Spectrum Disorders and Developmental Disabilities, Journal of Special Education, Research in Developmental Disabilities, Education and Training in Autism and Developmental Disabilities ve Autism gibi dergilerde makaleleri yayımlanmıştır. Exceptional Children dergisi de olmak üzere çeşitli dergilerin danışma kurullarında görevleri vardır. Ulusal ve uluslararası kuruluşlarda mesleki gelişim, danışmanlık görevleri yapmaktadır. Gelişimsel yetersizliği olan çocuklara yönelik etkili öğretim, uygulamalı davranış analizi, tek-denekli araştırmalar, gelişimsel yetersizliği olan çocuklara güvenlik becerilerinin öğretimi ve öğretmenlerin mesleki gelişimi konuları Tekin-İftar'ın bilimsel çalışma konuları arasındadır. Evli ve İpek ve İnci'nin annesidir.